

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre . . . 8 frt — kr.
 Negyedévre . . . 2 — »

Helyben házhoz hordva:

Egész évre . . . 10 frt — kr.
 Negyedévre . . . 2 frt 50 kr.

Vidékre postán szállítva:

Egész évre . . . 12 frt — kr.
 Negyedévre . . . 3 — »

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Apáca u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD decz. 12.

A megoldatlan válság.

Az országgyűlés elnapolásának nem lehetett más célja, minthogy időt nyerjen a kormány a válság megoldására. A lefolyt harmadfélnap alatt azonban még nem történt meg a döntő lépés, mely a válság megoldására vezethetne.

A hármass válságból csak a legkisebbik, a horvát miniszterválság lett megoldva Cseh Ervin kinevezésével.

A házelnökség válságának megoldására semmi sem történt. Tiszta István gróf. aki mindjárt Szilágyi lemondásának hírére kijelentette, hogy kegyeskedik elfogadni a házelnökséget, de akinek már pusztán jelölése is vihart támasztott, otthagya a fővárost s még nem nyugtatta meg avval a nagyon várt hírről Bánffy, hogy visszalép a jelöléstől. Perczel minisztert Baranyába küldték, hogy az éjjeli gyűlésnek még mindig beteg elnökét, Kardos Kálmánt dédelgesse. Új házelnök jelölt is került Lukács Béla, a volt kereskedelmi miniszter személyében. Ez a jelölés mindenesetre nagyobb tapintatosságra mutat, mint az eddigiek voltak.

Annak az igazi nagy válságnak, amely a kabinet állását megingatta, a szabadelvű pártot megbontotta s magát az alkotmányt is válságba döntötte, ennek a szerfölött nagy válságnak a megoldására hasonlóképpen semmi sem történt.

Bánffy bécsi útjának eredményéről ugyan diadallal zengenek a kormánypárti lapok, de az elért eredményről pozitív dolgot jelenteni nem tudnak.

A félhivatalos Bud. Tud. a kihallgatás eredményéről mindössze annyit tud jelenteni:

«Cseh Ervin fogadása után ő felsége dolgozószobájában kihallgatáson fogadta báró Bánffy Dezső miniszterelnököt, a ki a magyarországi politikai helyzetről tett előterjesztést. Ő Felsége a miniszterelnököt ez alkalommal is rendkívül kegyes fogadtatásban részesítette.»

Ez bizony nem sok, főleg ha hozzávesszük azt a jó forrásból származó hitt, hogy ezen előterjesztésben sem a kabinet lemondásáról, sem az országgyűlés feloszlatásáról nem volt szó.

Pedig a mostani válságban más eszköz alig lehet gondolni, ami megoldásra vezethetne. Ha az a 239 aláíró, akik a kormányért és a lex-Tiszáért a felelősséget elvállalták, akik ma a kormánypártot képezik, azt akarják, hogy a Bánffy-Tisza csoport végleg elveszítse a hatalmat — még néhány hétig fenntarthatják a Bánffy kormány étetét. 12 főnyi többség felett még rendelkeznek a képviselőházban, »hir szerint« — így sürgönyzik a fővárosból — a korona bizalmát is bírják még, a hatalom is a kezükben van. Megpróbálhatják. Ugy látszik, meg is próbálják.

Szilárd kitartás a küzdelemben — akár három évig tartson is az obstructió és szigorubb rendszabályok az obstructió legyőzésére. Evvel a jelszóval jött haza Bécsből Bánffy, — evvel mennek az új küzdelembe hívei.

Ez a küzdelem pedig hevesebb lesz mint az eddigi volt. Eddig csak Bánffy

személyéről volt szó, most már az alkotmányért küzd a megszorodott ellenzék.

Elkeseredettebb lesz a harc, mint amilyent valaha látott Magyarország parlamentje. Mind a két fél elszántan készül reá. Félő, hogy bármelyik legyen is a győztes, az ország fogja annak kárát vallani.

Az ellenzék közös tiltakozása.

Vasárnap délelőtt 11 órakor a fővárosi ellenzék ugynevezett »Sasok Köré«-ben az ellenzék összes pártjai közös tanácskozásra gyűltek össze, hogy megállapodjanak valami közös programban, melyet a nemzet elé terjeszsenek s melynek alapján nagyobb erővel léphessenek fel a Tisza-csoport csinyje ellen.

Együtt tanácskozott a függetlenségi párt mindkét árnyalata, a nemzeti párt és a néppárt.

Győri Elek elnököt, majd Szentiványi Árpád folytatta az elnöklést.

Kossuth, Apponyi és Molnár János hozzá szólása után Szentiványi elnök határozatilag kijelenti, hogy az értekezlet a Győri által fogalmazott nyilatkozatot egyhangulag nagy lelkesedéssel elfogadja és pártkülömbőség nélkül magáévá teszi.

A nemzetnek intézett proklamáció először általában szól a kormány hibáiról, aztán át tér a lex-Tiszára:

»Kié a felelősség az alkotmány ellen tervezett vakmerő merényletért? . . . A nemzet már tudja, hogy mi történt a szabadelvű pártban és az ország megdőbbsenve áll meg a pártütésnek elijesztő mértéke előtt.

Kárhuzatos eljárásukhoz ürügyet kerestek az ellenzék alkotmányvédő küzdelemben és a kormányzati gépezet működésének lehetőségében. Ezt az ürügyet vallja az a kormány is, mely éppen azzal idézte elő a helyzetet, hogy hatalma fenntartása érdekében kész az ország legéletbevágóbb

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Bojóthy Ilonka.

Irta: Mándoky Sándor.

Az alkony pirjának utolsó foszlányait is elnyelte az esthomály és lassan-lassan gyönyörű nyári éj borult a kék Tisza vadregényes völgyére.

— A fellegtelen boltozaton csillag csillag után ragyogott elő s az éj tengeréből kiemelkedett a méla hold, hogy átvegye rövid uralmát a nyugvó föld felett.

— A havasok hűs szellője, elhozva magával a frissen kaszált sz nának balzsamos illatát, zizegve játszadozott a várhegyi kastély öreg hársainak sötét lombjaival.

A kis falusi templomban Ave Máriára harangoztak, midőn Évi néni a kastély üveges erkélyére lépett.

— Nem méltóztatik még lefeküdni?

— Még nem Évinéni. Olyan szép az éj. Zsibbadt idegeimnek jól esik zsongító, üde lehellete. Engedd, hadd élvezzem tovább.

— Ahogy tetszik kisasszonykám lelkem; de fogja ám jól össze a köpenykéjét. Sohase lehet hinni a Gütin szeleének; — akkor hül meg legkönnyebben tőle az ember, mikor rá se hederit.

— Édes öregem, te csak mindig az én gondos dajkám vagy.

— Hiszen az voltam én eddig is. — Aztán

ha a jó Isten megengedi, meg a kisasszonykámnak is úgy tetszik, hát ameddig csak bírják öreg csontjaim a szolgálatot, — az is maradok.

— Köszönöm hozzám való jószágodat. Áldjon meg érte a Teremtő.

— Megáldott a kisasszonykám szeretetével

— Évi néni, — tudom, hogy fáradt vagy, meg az idő is későre jár; — menj nyugodni. Ma már nem lesz reád szükségem.

— Megyek aranyos madárkám. Csak vigyázzon a drága egészségére. Mondom, a Gütinnek sohasem lehet hinni.

— Vigyázzok Évi néni. Látod, nyakig belebujtam a köpenyembe.

— Ugy van jól. — Nyugodalmass jó éjszakát kívánok!

— Neked is Évi néni.

Az öreg kulcsárnő magára hagyta Várhegy ifju urnójét, ki pellerinjébe burkoltan ringatózott kényelmes hintaszékében.

Végsőt kondult az estharang; imádságos szavát még visszaverték a hegyek, aztán az is elült a bérceken és néma csend vette körül az ősiház fedele alatt merengő utolsó Bojóthy leányt.

A kastély környékén s lejebe a faluban kihalt az élet. — Csak egy-egy házörző eb csaholt olykor, jelentvén a pihenő gazdának, hogy éberem vigyáz kicsiny portájára.

Mind magasabb és magasabbra emelkedett a hold a hegyek fölül. Tiszta sugárral csodásan ragyogó fátlyolt szöttek a havasok ormaira. A völgy ölén, mint egy kigyózó ezüst szalag

kanyargott szirtköves medrében az ifju Tiszának rakoncátlan, csevegő vize.

Fent a hegyoldalon parányi földi csillagok módjára lobogtak a pásztortanyák őrtüzei. Olykor-olykor felriadt a havasi kürt s bánatos hangja hosszan bugott át a bércei tetőkön.

Az öreg hársak lombjai között bujdosit játszott a fürge szellő s szende holdsugárral. Mikor egy pillanatra megpihent a fényes sugar a lomb felületén, mintha ezüstből lett volna verve, úgy ragyogott minden levele; de nyomban reá kibukkant a szellő és ekkor hirtelen árnyba borult a zizegő lombsátor, hogy elrejtse előle a menekvő sugarat.

Igy kergetőztek ők. — Bojóthy Ilonka elmerendve gyönyörködött enyelgő játékukban s teli tüdővel szivta az illatos, éltető, havasi levegőt.

Szóla a szellő szellemajkon:

Tiszta holdnak szűzi lánya
 Állj meg, állj egy pillanatra!
 Könnyörögve kérlek én,
 Tünde gyermek, égi fény. . . .

Mért álljak meg, mondsza csak?
 Oh ne menj el, oh maradj!
 S miért maradjak itt veled?
 Adj egy csókot, édeset.

Csókot neked csapodár,
 Soh' sem ad a holdsugár!
 Majd meglátjuk! — s vágyva kél;
 — Ments meg tőle hárslevél!

érdekeit koczkatni és minden kötelsszégességét elkövetni.

A merényletet Tisza Kálmán nyújtotta be a szabadelvű pártnak egy törvényjavaslat alakjában. Tehát ugyanazon férfi, ki már egyszer vállalkozott volt a védőtörvénnyel közjogunk egy sarkalatos biztosítékát lerontani. E javaslat célja az, hogy a kormány fölhatalmazást nyerjen törvény nélkül és alkotmányon kívül kormányozni. Szükség-e mondanunk, hogy ilyen tartalma törvénynek nem lehet, mert törvénytelen törvényt a jogeszmé nem ismer.

Szemfényvesztésül kimondja a javaslat indokolása, hogy ez a törvénytelen törvény nem fog precedenst alkotni! Nem! mert ami a jogszerűségnek még a formáját, sőt még a látszatát is nélkülözi, az soha sem válhatik precedenssé. Hanem hát a látszólagos súly kedvéért szükséges volt, hogy a szabadelvű pártnak minél több tagja aláírja a javaslatot s a logikának egy eddig nem ismert törvénye szerint ezen aláírások szükséges voltát azzal az ürüggyel indokolták meg, hogy a képviselők általános többségének aláírása által el lesz hárítva a precedens-alkotás minden veszélye. Feledték, vagy inkább feledni akarták, hogy képviselőházi többség a képviselőházon kívül nem létezik; hogy az aláírások csak magán-termezzettel bírnak, s hogy a többség nem alkotmányjogi intézmény, hanem egyszerűen eredménye a képviselőházban lefolyt vitának és szavazásnak. Az aláírás sikerének biztosítására kimondták a pártkényszert, mi által könnyen megszerezhetők az aláírók sokaságát olyan gyűlekezeten, a melynek többsége tisztátalan választások után jött létre.

Az indítvány elfogadtatott, az aláírások megtörténtek s ezzel oly vakmerő merénylet kísértetett meg, a mely, ha sikerül, alkotmányosságunkat alapelvben támadja meg s az alkotmányos lét teljes felforgatására vezet.

Vészthozó az alkotmányosság minden igaz híve előtt kárhuzatos már maga a kísérlet, mert a hatalom megtartása és törvény- és jogellenesen is gyakorolhatása érdekében, minden jog s az alkotmány minden elvének és biztosításának megsértésére való községről tesz tanuságot, mert az alkotmányos érzékből való teljes kivételzésnek s ezen érzéknek a nemzetben való elfojtására irányzott törekvésnek szomorú bizonyossága és mert egyszersmind rosszhiszemű fogás az alkotmányellenes kormányzatra való azon alkalomnak megragadására, a melyet maga a kormány és támogatói idéztek elő, hogy törvény és alkotmánytörzés végett a szükségnek állurüggyére hivatkozassanak s ezzel is félrevezethessék az országot.

Vészthozó azért is, mert az alkotmányos lét meglátadását, adóknak s ujoncznak törvényhozási megszavazás nélkül tiltott szedését s a törvénytelen kormányzásnak minden elkövetendő bűnét a törvényesség látszatába akarja burkolni s ezzel pre-

cedenst akar alkotni, utmutatást adni minden jövőendő időkre, azoknak, kik készek hazánk alkotmányos életét megsemmisíteni, de egyúttal ürüggyet keresnek arra, hogy a jogszerűség látszatával takarózhassanak. Mindez annál kárhuzatosabb, mert egyúttal a kormány és a képviselőház tagjainak többsége nyilvánítja készségét oly lépésre, minőre eddig csak a legsötétebb idők idegen vezetőférfiai vállalkoztak, de mások soha.

Ha ez sikerül, akkor alkotmányosságunk helyébe az az elv vezetnének be hazánkban, hogy a parlament helyébe egy párt-klubban összeverődött képviselői-csoport lép és irányozza és vezeti törvények nélkül, sőt azok ellenére az ország kormányzatát, mellőzésével a koronának és a főrendiháznak s a képviselőházi többségnek szabályszerű szavazás útján való nyilvánulásának, mert hiszen mindent az aláírások s az aláíróknak száma helyettesítene.

Megszünnék a kormány felelőssége még formailag is, mert ekkép előre — aláírások és lekötés útján fölmentethetnek minden általa jövőben tetszés szerint elkövetendő törvénytelenesség és jogtörés következménye alól.

A képviselőház jogait, még pedig a Házon kívül, azoknak egy és pedig a felelőtlen kormánytól függő csoportja bitorolná azon a czímen, hogy ők képezik a képviselőház tagjainak többségét. Értelmetlenül és paródtává válnék a képviselőházban minden vitaközös és ki volna zárva az aláírással is lekötötték részéről minden szabad elhatározás.

Ennek a vakmerő kísérletnek, ennek az alkotmányosság gyökeréhez irányzott forradalmi kísérletnek sikerülni nem szabad, nem lehet.

A legszentebb javakat, a miért e nemzet annyit küzdött, szenvedett, így a legdurvább önkény és erőszak prédájává tenni nem engedheti; alkotmányos létét semmi ok miatt, semmi ürüggy alatt föl nem áldozhatja. Kötelességünk képviselői állásunk tudatában, hazánk megtámadott alkotmányos léte és nemzetünk jövője érdekében tiltakozunk tehát ezen merénylet, ezen pártító ármány ellen s a midőn ezt tesszük s a veszélyekre hazánk fiait figyelmeztetjük, tesszük azt azzal a meggyőződéssel, hogy a nemzet igaz érzelmeit tolmácsoljuk.

Numerantur sed...

— Az aláírók névsora. —

Hogy ki minden rejlik Bánffy gárdájában, azt megmutatja az a névsor, amely a lex-Tisza alatt diszeleg.

Van itt olyan, kinek összes szereplése abban a firkában kulminál, melyet a nagy politikai verbunkolás alkalmával a papirra kanyarított, van itt olyan, aki még ezt sem teszi,

hanem nagyfoku idegessége miatt csak kézjegyet használ, keze keresztvonását adja. — — de mind képviselő s ami fő Bánffy emberei s teremtvényei (szó szerint veendő!).

239-en vannak az aláírók, de ebben már az államtitkárok is befoglaltatnak, sőt két horvát képviselő is, akiknek aláírását a párt dezaúválta.

Az összes képviselők száma 453, tehát 12 főnyi általános többséget képeznek, a $\frac{2}{3}$ -ad többséghez nem kevesebb mint 63 hiányzik, amit csak a horvátok és a kilépettek együttesen pótolhatnának. A diszes névsor különben a következő:

Ágoston József, Aldinger János, Amon Ede, Apáthy Péter, Arányi Miksa, Angyal József.

Babics József, Babó Lajos, Baresay Kálmán, Bauszner, Guido, Balogh Kálmán, Bedő Albert, Beksics Gusztáv, Beles János, Belitska Béni, Benke Gyula, Beöthy Algernon, Bernády György, Berzeviczy Albert, Besseney Ferenc, Bethlen Balázs gr. Bezerédj István, Bély László dr., Bónis István, Bornemissza Ádám, Bauer Antal.

Chernel György, Craus István, Csáky Lajos gróf, Csávossy Béla, Cican János dr., Csernátory Lajos.

Darvas Béla, Dániel Gábor, Dániel Márton, Demkó Pál, Domahidy Viktor, Dókus Ernő, Dósa Elek, Dózsa Endre, Dégenfeld Lajos gróf.

Enyedy Artur, Engelmayer József, Esterházy Kálmán gróf, Eder Ödön.

Fabiny Teofil, Falk Miksa, Farbaky István, Fejérváry Károly, Fest Lajos, Feszty Béla, Fischer Sándor dr., Forgách Antal gróf, Fluger Károly, Ifj. Frideczky Timót, Földváry Mihály, Földváry Miklós.

Gajary Géza, Gajári Ödön, Goldis József, Gombos Béla, Grunzenstein Béla, Groisz Gusztáv, Gromon Dezső, Görgey Gyula, Gyárfás Endre.

Hajdu József, Halassy Gyula, Halász Zsigmond, Harsányi József, Hegedüs Béla, Hegedüs Sándor, Heltay Ferenc dr., Herczeg Ferenc, Horváth Tholdy Lajos gróf, Hulényi Győző, Hegedüs Lőránt dr.

Jakabffy Imre, Issekutz Marcell, Ivanovics István, Janicsáry Sándor, Janics Imre, Joanovits István, Joanovich Szilárd, Jónás Ödön, Jósika Gábor báró, Justh Ferenc.

Kabdebó Ferenc, Kabos Ferenc, Kammerer Ernő, Karátsonyi Jenő gróf, Kemény Ákos báró, Király Ferenc, Kiss Ferenc, Klobusitzky János, Kobek István, Kola János, Konkoly Miklós, Konkoly Thege Sándor, Kovács Pál, Kovácsy Sándor, Kozma László, Kőszeghy Sándor, Kristóffy József, Kubinyi Andor, Kubinyi Árpád, Kubinyi Géza, Kubinyi

Ide, ide holdsugárka,
Mégvédiünk mi tégedet;
Váraddá lesz lombátorunk,
S szellő urfi elmehet!

És a lombok segítségére siettek a kis holdsugárnak. A zöld bástyák mögött teljes biztonságban pihent meg ő, míg Szellő urfi haragjában, nagy bosszusan nekirontott az öreg hársaknak. De ereje a lombokon megtört s kénytelen vala más kaland után nézni. — — —

Hüvös légáram csapta meg az álmodozó leány arcát. Megrázkódott. Föltekintett az égre. A hold nyugovóra szállt s a Gönczöl szekerének is lefelé hajlott már csillagsugáros rudja. — Az idő későre jár. Lassan fölállott. Bucsut intett a pihenő sugárnak, a tovaszálló szellőnek s az erkély ajtaját gondosan bezárva szobájába tért. — Meggyújtotta íróasztala nagy karos tartóinak gyertyáit s leülve az öreg, kényelmes zsöllyébe, az egyik oldalifőkből egy elegáns kötésű könyvet vett elő. — A naplója volt az; az ő második évje. — E néma könyv az ő meghitt titkára. — E hallgatag lapokra bizza ő életének fontosabb mozzanatait; ez igazi barátja előtt tárja ő fel érzelmei egész világát; — ez előtt fedezte fel ifju szívének édes titkát, ábrándos szerelmét, egyedül ez ismeri vágyait, reményeit, — egyedül ez tudja kevés örömet, keserves könnyeit.

A mai nap kevés följegyezni valót szolgáltatót.

Midőn letette a tollat, tekintete az író-

asztal közepén álló bársony keretes fényképre esett. Egy ifju mása volt az. — A kép felső sarkába erős, határozott vonásokkal felírva.

Ervin 1895. szeptember 26.

Ejféli már rég elmúlt; de az álmom jószágos tündére ma kerülni látszott Bojóthy Ilonkát, Lapozgatni kedett a naplójában s szándékosan-e, vagy akaratlanul. — 1895. szeptember 29-ánál állott meg.

Az arckép dátuma. Oh édes, nagyon édes emlék fűződik e naphoz; hiszen még most is, hosszú három év után, élénk pir borítja el vonásait. — Olyan most ez a bájos arc, mint a lenyugvó nap bíbor sugaraiban fárdó fehér lilium.

Olvass, — keble emelkedik és hosszú és méla sóhaj tör elő bársony hava alól. A szívéből szakadt az fel akkor, a szívéből. Fakadó szerelem első tavaszának a napsugáros hajnala! — utánnad szállott e sohaj. Oh jer! jer már egyszer vissza az édes emlékezet szárnyain s hozzá vissza neki letűnt perceit ama felejthetetlen boldog időknek. . . .

. . . . Délután Malvin jourjára mentem. Szokás szerint talán ma szándékosan egy kicsit megkésve érkeztem. A rendes társaságot találtam együtt; csak Ervint nem láttam; — pedig azt akartam, hogy ő várakozzék reám, — hogy hiányozzam neki. Egy jó órával utánam érkezett.

Kezet csókolta a ház asszonyának és jobbra-balra hajlongva köszönté a csoportokra oszlott társaságot. Oh én észrevettem, hogy

szemei engem keresnek. Egy könyves asztalkánál támaszkodva beszélgettem közös barátunkkal Zoltánnal, kit Ervin rendszeren csak — két kendős embernek szokott nevezni. — Meglátott, hozzá jött; előttem meghajtotta magát, Zoltánnal pedig — udvariasan bár, de elég hidegen kezét fogott.

— Azt hittem, hogy már itt fogom találni?

— Bocsásson meg, — de ma én vettem magamnak szabadságot, a várt leány szerepét, legalább egyszer, eljátszhatni.

— Ah?! — Úgy-e bár ez czélzás akart lenni?

— Mondjuk az!

— Hol volt ma délbén? Kovácsék várták. — Igazán sajnálom, de ma nagyon el voltam foglalva. Már-már azt hittem, hogy ide sem jöhetek el; — pedig a csütörtöki jourokat mindég bizonyos benső örömmel várom. Oh kedves, nagyon kedves napok ezek nekem.

Feltűnő nyomatékkal ejtette ki a szavakat. Malvin odajött hozzánk és karjába fűzve az enyémet, így szólt:

— Engedjenek meg uraim, hogy Ilonát elrablom önöktől. — Jer kedvesem, zongorázzál nekünk valamit.

Kérésének eleget teendő, a zongorához ültem. Egy-két futam után elkezdtem a »Páros csillagot« játszani. Egyszerre csak Ervin is a zongorához jött s mint rendszeren, most is a kis zsöllyét a tabourette mellé huzva — leült.

Egy pár perczig szótlánul, révedező tekintettel üldögélt mellettem.

György, Kulmann János, Kiss Pál, Kemény Géza báró.

Latinovits Géza, Lázár György, Latinovits Pál, Láncey Leo, Lehoczky Antal, Légrády Károly, Lévy Lajos, Lónyay Géza, Lónyay Sándor, Lukács Béla, Luppa Péter.

Mandel Pál, Magyar Kossa Géza, Maléter Zoltán, Mara László, Matlekovics Sándor, Matuska Péter, Mayer Károly, Márkuss József, Mezey Mór, Miklós Ödön, Mikszáth Kálmán, Mohay Sándor, Molnár Antal, Molnár Béla, Molnár Károly dr., Münnich Aurél dr.

Nagy Mihály, Nagy Sándor, Nákó Kálmán gróf, Nedeczey János, Neisziedler Károly, Neményi Ambrus, Neumann Armin, Nopsa Elek báró, Nyegre László.

Országh Sándor, Ortutay Gyula, Osztróluetzky Miklós, Orley Kálmán, Óváry Ferencz.

Papp Géza dr., Pap Samu dr., Pildner Ferencz, Pinkovics József, Percel Béni, Plósz Sándor, Podmaniczky Frigyes báró, Polyák Béla, Psik Lajos, Pulszky Ágost, Purgly Sándor.

Radozsa János, Radó Kálmán, Radvánszky György, Ragályi Béla, Rakovszky Géza, Rényi Mihály, Rohonyi Gyula, Rosenberg Gyula, Rónay János, Rudnyánszky Béla, Ruffly Pál dr.

Sámuel Lázár, Sándor József, Schmidt Gyula, Simó Lajos, Smialovszky Valér, Solymossy Lajos báró, Stréter Alfréd, Szabó Imre, Szaploneczay Miklós, Szajbely Gyula, Szemere Attila, Szende Béla, Szentiványi Kálmán, Szentpály Jenő, Szerb György, Széchenyi József, Székely György, Széll Kálmán, Szily Pongrácz, Szinnyey Merse Pál, Szivák Imre, Szögyény László, Szóts Pál, Szuhányi Ferencz, Szulyovszky Gusztáv, Szentkereszty György báró.

Takácsi Sándor, Tallián Béla, Tarajossy Sándor, Tellecsy Kristóf, Telegdy József, Teleki Domokos gróf, Teleki Sándor gróf, Tisza István gróf, Tisza Kálmán, Tolnay Lajos, Török Bertalan, Tuba János.

Urányi Imre, Urbanovszky Ernő.

Vargies Imre, Wass Béla gróf, Várady Gábor, Veszter Imre, Végh Arthur, Vietoris Miklós, ifj. Vojnits Sándor, Wolfner Tivadar, Vörös László, Vuja Péter, Weisz Berthold, Werner Gyula dr.

Zajy Miklós gróf, Zákó Milán, Zeyk Gábor, Zmertych Iván, Zsámbokréthy József, Zsigárdy Gyula, Zsilinszky Mihály.

Gyurkovits György, Egersdorfer Sándor.

A vallás- és tanulmányi alap új felügyelőbizottsága. A király most nevezte ki a vallás és tanulmányi alap felügyelő- és ellenőrző bizottságát. A kinevezés három évre szól, de ha időközben a katolikus autonómiát szervezni találják és az alapok kezelésének ellenőrzésében más intézkedés válik szükségessé,

— Mi a baja Ervin, ma rossz kedvűnek látom?

— Semmi, — csak egy kissé fáradt vagyok. A megfeszített szellemi munka, hamar kimeríti az embert.

— Ugy a szórakozás jót fog tenni Önnek.

— Sőt ma, kisasszony, valódi áldás lesz reám nézve.

— Akkor igyekezni fogok kedves barátom, hogy nekem is jusson ebből egy parányi rész.

— Köszönöm Ilona. — Mondja csak, jó barátja magának Zoltán?

— Oh igen.

— Meg van róla győződve?

— Édes Istenem, még eddig sohasem tapasztaltam az ellenkezőjét. Zoltán okos, szellemes ember és én szeretem az ő társaságát.

Szavaimra egy keserű rágás vonult végig Ervin vonásain.

— Ervin, miért haragszik maga Zoltánra?

— Én? Én nem haragszom.

— Ne tagadja. Ellenkezett olvasok arcáról.

— Arczomról?! Nos hát féltékeny vagyok.

— Maga féltékeny? És ugyan kit félt tőle?

— Magát!

— Engem?! Miért?! — Mert szeretem!

Önkénytelenül is a billentyűk közé esaptam s elkezdtem egy sebes esárdást kalapálni, melynek lármás hangja tán elterelte a körüllevők figyelmét Ervin szavairól.

(Vége köv.)

a kinevezés jogereje megszűnik. A legfelsőbb kinevezés tegnap jelent meg a hivatalos lapban s a következőképen szól:

»Vallás- és közoktatásügyi magyar miniszterem előterjesztése folytán gróf Szapáry Gyulát a vallás- és tanulmányi alapokra felügyelő s azok kezelését ellenőrző időleges bizottság elnökévé, Vaszary Kolos bibornok hercegprímás és esztergomi érseket a nevezett bizottság társ elnökévé, báró Rudnyánszky Józsefet a bizottság elődjává, Bossányi Lászlót, dr. Forster Gyulát, Horánszky Nándort, gróf Károlyi Tibort, Lochner Ágostot, Lukács Antalt, dr. Samassa Józsefet, dr. Schlauch Lőrinczet, gróf Szapáry Is vánt, dr. Szivák Imrét, Vértessy Sándort és gróf Zichy Nándort pedig ezen bizottság tagjaivá a folyó évi november hó elsejétől számítható három évre, — amennyiben pedig a nevezett alapok kezelésének ellenőrzése iránt időközben esetleg más nemü intézkedés tétetnék, az ennek életbelépéig terjedő időre kinevezem. Kelt Schönbrunnban, 1898. évi december hó 5-én. Ferencz József, s. k. Wlassics Gyula, s. k.»

A magyar katolikus autonómiai tervezete. A »Magyar Állam« vasárnapi számában a magyar kath. autonómia szervezetének terve jelent meg, melyhez mi is hozzá szólunk. Annyi tény, hogy a kath. autonómia tervezeti munkálata a helybeli Szent László nyomdában nyomtatott ki először. Ugyanis nagyváradi ember, jogakademiánk egyik tudós tanára a kilenczes bizottság előadója. Hogy az előadói tervezet a nevezett lap hasábjain megjelent, másként mint indiscretió utján alig eshetett meg. Ámbár e kilenczes bizottsághoz nem tartozunk, annyit mégis közölhetünk, még pedig teljesen illetékes forrásból, hogy a jóakarát kevésbé elégséges a kath. autonómia ügyének előbbre juttatásához, hogy éppen a kellő tájékozottság nélkül szűkölködő »jóakarát« ártott sokszor a kath. autonómia ügyének és szerintünk nagyon vitatható kérdés, vajjon nem célszerűbb-e csak bizonyos illetékes körök véleményeinek egyeztetése vagy legalább kiismerése után bocsátani a nagy közönség bírálata alá a kétségek nélkül roppant nehéz kérdést.

Kidőlt a miniszter, éljen a miniszter!

A hivatalos lap vasárnapi száma mint már előre is jeleztük, meghozta az új tárca nélküli miniszter kinevezését és Josipovich Imre volt miniszter teljes felmentését.

Az erről szóló királyi kéziratok a következők:

I.

Kedves Josipovich! A horvát-szlavon dalmát ministeri teendőktől ezennel véglegesen felmentem.

Kelt Bécsben, 1898. évi december hó 10-én.

FERENCZ JÓZSEF, s. k.

B. Bánffy, s. k.

II.

Kedves Cseh! Magyar miniszterelnököm előterjesztésére Önt a Budapesten székelő központi kormányhoz tárca nélküli horvát-szlavon-dalmát miniszteremmé ezennel kinevezem.

Kelt Bécsben, 1898. évi december hó 10-én.

FERENCZ JÓZSEF, s. k.

B. Bánffy, s. k.

A helyzet.

A szabadelvűpárt klubjában ma nagy vidámság keletkezett a szorongatások után. A nagy vidámság oka pedig egy bécsi hír volt, mely hangzik vala eképpen:

A király ma délelőtt tizenegy órakor ötnegyed óra hosszáig tartó magánkihallgatáson a legkegyelmesebben fogadta Bánffy bárót, aki részletes előterjesztést tett a királynak a helyzetről, ámbár a király jórészt már előzetesen informálva volt. A király megbotránkozását fejezte ki az obstrukción, igen elítélően nyilatkozott a disszidensekről és Josipovich-ról. A király biztosította Bánffy bárót tántoríthatatlan bizalmáról és kitartásra buzdította őt ezzel a szóval, hogy minden áron ellen kell állni az obstrukciónak, még ha három esztendeig tartana is.

Szóba került a képviselőház elnökségének kérdése is. Bánffy báró puhatolódzott a királynál, vajjon kellemes volna-e neki, ha Tisza István fogadná el az elnökséget. A király igen helyeslően nyilatkozott erről és így minden bizonnyal Tisza István gróf lesz a képviselőház új elnöke.

Az a normális rend tehát, melyre oly nagyon számítottak az optimisták, nem egyhamar áll be a parlament tárgyalásokban.

Budapest, decz. 12. (Saját tud. táv.) Bánffy br. miniszterelnök nagy sikerei dacára mégis hajlik az ellenzék követeléseire némiképen. A szabadelvűpártkör kívánsága is ez, mely a disszidensekkel megerősödött ellenzék haragját nem óhajtja még inkább felingerelni. A miniszterelnök ennéltozva, hogy az ellenzék megnyugtassa, benyújtja az önálló berendezkedésről szóló javaslatot. A kedélyek olynemű lecsillapításán Lukács László miniszter dolgozik különösen s az ellenzékkel ez iránt alkudozásokban bocsátkozott.

Budapest, decz 12. (Saj. tud. táv.) Bánffy Dezső báró miniszterelnök és Cseh Ervin horvát miniszter ma reggel Bécsből ide érkeztek.

Cseh Ervin, az új horvát miniszter ma tette le az esküt. Ö Felsőge kezébe Bécsben Orczy Béla báró, országbíró és Bánffy Dezső báró miniszterelnök jelenlétében. Az eskümentát Vértessy Géza miniszteri tanácsos olvasta fel. Az eskületétel után ő Felsőge az új minisztert a kihallgatási teremben fogadta. Holnap az új miniszter Zágrábban mutatkozik be.

Bécs, decz. 12. (Saját tudós. táv.) A reichsrath több ellenzéki pártkörei együttesen elhatározták, hogy a kormány, valamint a benyújtandó javaslatok ellen a legmesszebb menő obstrukciót fogják indítani.

Kombinációk.

Budapest, decz. 12. (Saj. tud. táv.) Tisza István gróf ma reggel Budapestre érkezett s Bánffy báró miniszterelnökkel, Darányi Ignác és Széll Kálmánnal tárgyalt. Ugy hirtik, hogy Tisza István gróf jelöltségének vége, mert megválasztása sok nehézségbe ütköznék. Az új kombináció szerint a képviselőház elnöke Perczell Dezső lesz, kinek ellenében az ellenzék Lukács Bélát emlegeti.

Ujabb kilépés.

Budapest, decz. 12. (Saj. tud. táv.) A szabadelvűek klubjából ma jelentette be kilépését Pejacsevics Arthur gróf.

Dementi.

Budapest, decz. 12. (Saj. tud. táv.) Napokkal ezelőtt hire járt, hogy a király a parlament vezető egyéniségeit kihallgatáson fogja fogadni. Ez a hír nem felel meg a valóságnak.

Ováció egy díszidensnek.

Budapest, decz. 12. (Saj. tud. táv.) Láng Lajost a képviselőház volt elnökét hallgatói az egyetemen előadása alkalmával ovációban részesítették.

Hangok a vidékről.

Ujvidék, decz. 12. (Saját tud. táv.) Ujvidék választó polgárai a jelen parlamenti helyzetből kifolyólag népes értekezletet tartottak. Az értekezleten kemény szavakkal ítélték el a kormány viselkedését és a lex-Tiszá-t. Az értekezleten végül azt indítványozták, hogy a párt az alkotmányhü szabadelvűek fejei, *Csáky Albin* gróf és *Szilágyi Dezső*t üdvözölje, a kerület képviselőjének, *Rohonyi Antal*nak a Tisza-féle javaslat aláírásáért fejezze ki *bizalmatlanságát*. Az indítványt a pártértekezlet egyhangulag elfogadta és az illetőket erről táviratilag értesítette.

Szathmár, decz. 12. (Saj. tud. táv.) A szatmári választók ma délelőtt népes gyűlést tartottak, melyen határozatba ment, hogy képviselőjüknek *Chorin* Ferencnek magatartásáért elismerésüket nyilvánítják.

Kubik Béla párbajai.

Budapest, decz. 12. (Saját tud. távirata.) *Kubik* Béla országgyűlési képviselő a képviselőház szombati ülésén tudvalevőleg, mikor báró *Bánffy* Dezső beszédét, a melyet senki sem akart meghallgatni, *Badeni* szisztémája szerint a gyorsíróknak akarta elmondani — e szavakkal: »De már azt nem engedem, hogy csak a gyorsíróknak beszéljen!« a miniszterelnök felé sietett. *Kubik* szándékát akkor többen félreértették s ahhoz kommentárt fűztek, a mire *Kubik* a folyosón kijelentette, hogy esze ágában sem volt, hogy tettelesen bántalmazza a miniszterelnököt és hogy ez ellen a föltevés ellen egyenest tiltakozik. Mindamellett két kormánypárti napilap, még pedig a »Magyar Ujság« és a »Pesti Hirlap« vasárnap számában vezércikkben foglalkozott a szombati jelenettel, s ennek kapcsán *Kubik* Bélára — *Kubik* főntemlitett kijelentése daczára — sértő és durva megjegyzéseket tett. *Kubik* ennek következtében *Tóth* János és *Fáby* István országgyűlési képviselők utján szombaton este provokáltatta *Gajáry* Ödön országgyűlési képviselőt, mint a »Magyar Ujság« főszerkesztőjét, a ki hétfőn nevezi meg a segédeit. *Kubik* megbízottai ezenkívül a tegnap nap folyamán dr. *Kenedy* Gézánál, a »Pesti Hirlap« szerkesztőjénél is jártak, de nem találták otthon és így *Kenedy* provokálása ma fog megtörténni.

Kubik Béla országgyűlési képviselő megbízottjai *Tóth* János és *Fái* István orsz. képviselők ma tehát találkoztak *Gajári* Ödön megbízottjaival, *Rosenberg* Gyula dr. és *Dániel* Gábor dr. orsz. képviselőkkel. *Kubik* megbízottjai elégtételt kértek azon a »Magyar Ujság« szombati számában megjelent cikkért, a melyet *Kubik* magára nézve sértőnek talált. *Gajári* Ödön megbízottjai kijelentették, hogy ezen cikket nem *Gajári*, hanem *Verner* Gyula dr. orsz. képviselő írta, a ki ezen ténykedéseért helyt áll.

Ezzel mindkét fél megbízottjai az ügyet *Kubik* és *Gajári* részéről befejezettnek jelentették ki.

Verner Gyula *Kubik* segédei előtt magára vállalta a felelősséget a hirlapi cikkért s megnevezte segédeit.

Véget ért a közgyűlés.

— III. és utolsó nap. —

Végre tegnap este 6 óra tájban véget ért a városi közgyűlés. Három délutánon keresztül ülésezett Nagyvárad város törvényhatósága, míg a kitűzött 30 ügdarabot letárgyalta.

Tegnapra jutott egy pár érdekesebb ügy s ezért öreg este lett, mikor az elnöklő polgármester berekesztette a gyűlést.

Az édeklődés a harmadik napon igen gyér volt: a tiszviselőknön kívül kevesen voltak a városatyák.

*

A közgyűlés lefolyása a következő volt.

Dr. *Bulyovszky* József polgármester elnökölt: a bizottság tagjai közül jelen voltak:

Dr. *Baróthy* Ákos, *Guttman* József, *Hlatky* Endre, dr. *Hoványi* Gyula, dr. *Molnár* Imre, *Stark* Gyula, *Bertsey* György, *Hoványi* Géza, dr. *Radó* Ignác, dr. *Sarkadi* Lajos, dr. *Friedländer* Sámuel, *Gábel* Jakab, dr. *Moskovits* József, *Serényi* Gusztáv, *Aufricht* Mór, *Balogh* Döme, *Farkas* Izidor, dr. *Kazay* Kálmán, *Mandel* Adolf, *Papp* György, dr. *Bulyovszky* József, *Rácz* Mihály, *Komlóssy* József, *Szűts* Dezső, *Istvánffy* István, *Bordé* Ferencz, *Dus* László, *Busch* Dávid, *Hegedüs* Géza, *Nemes* Jenő, *Szűts* István, *Szántó* Lajos, *Lukács* Ödön.

A jegyzőkönyv hitelesítése.

Első sorban a szombati közgyűlés jegyzőkönyvét hitelesítették, az elengedett 68.000 forintról.

Komlóssy József gazd. tanácsnok az »elengedett« szó helyett »helyesbített« kifejezést óhajta tenni.

Dr. *Hoványi* Gyula a határozatba bevenni óhajta, hogy a közgyűlés a »külön vélemény mellőzésével« tért napirendre.

Balogh Döme felveti, hogy a kiküldött bizottság jelentésének a végén jövőre nézve egy 5 tagú bizottság kiküldését javasolta, de a határozatban erről szó sincs, pedig senki nem szólott ellene.

Dr. *Sarkadi* ellenzi a felvetett módosítók elfogadását.

A két előbbi módosítást elfogadták.

A hitelesítés után rátértek az elintézetlen ügyek tárgyalására.

A pozsonyi felirat.

Pozsony város törvényhatósága sérelmesnek találta a bor- és hus fogyasztási adó ügyében a kormány által tervbe vett kártalanítását a városoknak s ez ellen feliratot intézett a képviselőházhoz.

Nagyvárad város tanácsa nem pártolja Pozsony város átiratát, hanem más irányban javasolja, hogy irjon fel a közgyűlés. Ugyanis a szerint óhajta a kártalanítást, hogy az 1895—98. évek jövedelmét vegyék minimális alapul s ha később emelkedik a jövedelem, annak is legalább 30 % -át nyerjék a városok. A közgyűlés a tanács javaslatát elfogadta.

A keresk. iskola segélyezése.

A nagyvárad kereskedelmi Csarnok az iránt intézett kérelmet Nagyvárad városához, hogy az iskola fenntartás költségeihez 1500 frt segélylyel járuljon.

A tanács a kért összeg megszavazását javasolja.

Dr. *Friedländer* Samu ellene szól a kérelem teljesítésének. A Csarnok, szerinte, nem felel meg a várakozásnak, mert az alapítványi helyek betöltésén kívül, tandíjfizetése nélkül nem vették fel a szegény tanulókat. Pedig ettől nem szabad volna elzárkózni. Ha tele vannak az osztályok fizető tanulókkal, ak-

kor nem kell a segély, ha pedig nincsenek tele az osztályok, miért nem vesznek fel ingyen szegény gyermekeket. A 1500 frt megadása ellenében kötelezzék az iskolát fenntartó Csarnokot 15 szegény gyermek ingyenes felvételére.

Dr. *Molnár* Imre rámutat dr. *Friedländer* azon tévedésére, hogy minden iskolában több a tandíjmentes hely. Az egyetemen is szigorúan meg van határozva, hogy hány tandíjmentes hely van. Hiszi hogy a Csarnok megfelel a várakozásnak s ezért minden kikötés nélkül megszavazza a kért segélyt.

Farkas Izidor hivatkozik arra, hogy a Csarnok tetemes deficizzel tartja fenn az iskolát. Jelenleg 12 szegény tanuló részesül tandíjmentességben.

Dr. *Sarkadi* Lajos bár hive a tandíjmentességnek, de a Csarnok jelenlegi viszonyai mellett nem fogadhatja el *Friedländer* indítványát. A Csarnoknak az a feladata, hogy fejlessze az iskolát. Ha állandó segélyt szavazna meg a város, akkor ő is kikötne néhány tandíjmentes helyet.

Dr. *Hoványi* Géza kifejti, hogy mindenkit nem lehet ingyen felvenni, mert akkor a tulnépesség miatt parallel osztályt kellene felállítani. A Csarnok fenntartotta Nagyvárad részére az előbbi 1 ingyenes helyet. A Csarnok minden lehető áldozatot meghoz. Nemrég két tanulónak a szülei elhaltak s mivel tovább nem bírták a tandíjat fizetni, összegyűjtötték a Csarnok tagjai a szükséges összeget.

A kért 1500 frtot megszavazták.

Dr. *Friedländer* Samu kijelentette, hogy a határozatot megfelelőbezi.

A Szódavíz adó felemelése.

A városi tanács beterjesztette a szikviz-adóra vonatkozó szabályrendeletet s ezzel kapcsolatosan *Feldmann* Izidor bérlő kérvényét, hogy hajlandó a szódavízadó bérlete fejében a mostani 6500 frt helyett 9000 frtot fizetni, ha a szikviz után üvegenként 2 kr. adót szedhet.

A városi tanács elfogadásra ajánlja mindkét előterjesztést.

Dr. *Kazay* Kálmán ellene szól a szódavíz adó felemelésének. Közegészségi tekintetből nem engedhető ez meg. Most is drága a szódavíz. Hirdessenek új árlejtéstést s a *Feldmann* kérelmét utasítsák el. — Végül kijelenti, hogy ő leteszi az évi bér fejében a 9200 frtot.

Komlóssy József, *Farkas* Izidor és dr. *Friedländer* Samu elfogadásra ajánlják a tanács javaslatát.

Dr. *Molnár* Imre nem látja tisztán a kérdést, miért is indítványozza, hogy adják ki a pénzügyi szakszabottnak.

A többség a tanács javaslatához képest határozott.

A fogyasztási adók kezelése.

Előterjesztette a tanács a fogyasztási adók kezelésére vonatkozólag alkotott szabályrendeletet. Ennek értelmében egy 5-ös bizottság folyna be a jövőre a kezelés ellenőrzésébe.

Balogh Döme indítványozta, hogy nyomassák ki a szabályrendeletet, hogy tanulmányozhassák.

Dr. *Sarkadi* Lajos a mellett érvel, hogy a nagyobb borkereskedőkkel és a szesz kereskedőkkel az átalányozási rendszert mondja ki a bizottság.

Dr. *Hoványi* Géza nem szeretné, hogy a jövőben olyan dolgok fordulhassanak elő, mint a szombati közgyűlés tárgya, a 68.000 frt s ezért feltétlenül a tételenkénti kezelést kívánja keresztül vinni. A tapasztalathoz képest lehet később változtatni.

Dr. **Radó** Ignác szintén az átalányozás mellett van.

Dr. **Molnár** Imre a bortermelők érdekében szól. Arra nézve kér módozatot, hogy azokat ne zaklassák.

Dr. **Hoványi** Gyula a bizottsági tagok számát hatban kéri megállapítani és pedig úgy, hogy minden évben 2—2 kilép és helyette újat választanak.

Bordé Ferencz elfogadja Hoványi Gyula indítványát. **Aufricht** Mór 10 tag választását proponálja. Elfogadták Hoványi Gyula indítványát, valamint **Hlatky** Endre propozícióját a szabályrendelet életbeléptetése tekintetében.

A bizottságnak tagjai a következők lettek: **Hoványi** Gyula, dr. **Molnár** Imre, **Némethy** Károly, **Lévay** Zsigmond, **Bertsey** György és **Moskovits** Mór.

Friedländer Sámuel dr. a napirendhez szól. Az utcák elnevezéséről s a házbéradó törléséről szóló tanácsi javaslat tárgyalását, — minthogy azok hosszabb megbeszélésre adhatnak okot, — a jövő közgyűlés napirendjére tűzni kéri.

A közgyűlés elfogadta Friedländer előterjesztését.

A tanács előterjesztését a v. velencei birtokosságnak állatorvos kirendelése iránt beadott kérvénye dolgában, a honvéd gyakorló tere vonatkozó bérlet meghosszabbítására vonatkozólag elfogadták.

Erdélyi Demeter, Nagy Károly és Fejth Rezső földberlet átruházás iránti kérvényét teljesítik. A fegyelmi választmány jelentését tudomásul vették.

A polgármester előterjesztésére az esküdték összeírására **Nyiry** Györgyöt és **Száhländer** Károlyt kiküldik s felhatalmazzák a polgármestert, hogy rendkívüli munkaerőt vettessen föl s a költségeket megszavazták.

A magánóvodák részére, míg az államosítás bekövetkezik, megszavazták az évi 700 frt segélyt.

A városi szőlőtelep kibővítését elhatározták. A házi-pénztárban kezelt takarékpénztári könyvek költésének kimondották.

A Szacsavay szoborra 500 frtot megszavaztak.

Eszenyi Sándornak évi 200 frt nyugdíj-pótlékot szavaztak meg.

Ezzel a három napig tartott közgyűlés véget ért.

UJDONSÁGOK.

TAJÉKOZTATÓ.

December 17. Jogász felolvasó estély a Kereskedelmi Csarnokban.

Decz. 18. A díjnok egyet közgyűlése d. u. 3 órakor a megyei árvászek tanácstermében.

Decz. 19. **Recht** Sándor hangverseny a Fekete Sas nagytermében.

* **Debreczeni kath. küldöttség a kultusz-miniszter előtt.** A debreczeni róm. kath. iskolaszék küldöttsége élén dr. **Wolafka** Nándor v. püspök-plébánossal tegnap, szombaton délelőtt 10 órakor **Wlassics** Gyula kultuszminiszter előtt tisztelgett. A küldöttség tagjai voltak: **Unger** Gusztáv, **Siegmeth** Károly, **Tóth** Béla és **Irinyi** István, a kikhez csatlakozott később dr. **Király** Ferencz Debreczen II. kerületének országgyűlési képviselője. A küldöttség tagjai a jövő évben megnyíló **Róm. kath. főgymnasium** ügyében tisztelgett a miniszternél, akitől a küldöttség szónoka dr. **Wolafka** Nándor az állami hozzájárulást és az ügy támogatását kérte. **Wlassics** Gyula lekötözött szívélyességgel fogadta a küldöttséget és kijelentette, hogy a debreczeni róm. kath. főgymnasium szükségességét belátja, ez a törekvést támogatni és elősegíteni tőle telhetőleg igyekezik fog. Amit tehet, mindent meg fog tenni, hogy a főgymnáziumot mielőbb átad-

hassák rendeltetésének. A miniszter ezután még soká beszélgetett a küldöttség tagjaival, akiket később az államtitkár és az osztálytanácsos fogadtak. — A küldöttség tagjai délben dr. **Schlauch** Lőrincz Budapesten időző bibornoknál is tisztelgett, aki szintén kijelentette, hogy a nemes törekvést további támogatása és közbenjárásával sikerre vezetni segíti.

* **Köszönet a bibornok adományáért.** Alulirt igazgatóság Főtisztelendő dr. **Schlauch** Lőrincz bibornok, püspök Ó Főmagasságának azon kegyéért, hogy a róm. kath. képezde növendékeinek karácsonyfára az idén is 50 frtot küldött, a megajándékozottak nevében legmélyebb köszönetét nyilváníja. Nagyvárad, 1898. decz. 12. Képezde igazgatósága.

* **A pénzügyigazgatóság köréből.** A pénzügyigazgatóság körében lényeges változások történtek a napokban. **Szila** József számvizsgálót Komáromba helyezték át s helyébe **Török** János szegedi számvizsgálót helyezték Váradra. **Tanka** Samu számtisztet a budapesti számvétséghez neveztek ki s helyébe számtiszté **Báner** Nándor számgyakornokot, **Paskó** Péter számtiszt számellenőré neveztetett ki, **Jügán** Gusztáv számellenőr pedig az 1000 frtos fizetési fokozatba lépett elő.

* **A szőlői gyermekek karácsonya.** A pecze-szöllői róm. kath. elemi népiskola tanulónak nem messze azon örömmel a melyen a kis Jézus különféle ajándékokkal felkeresi a szegényebb sorsu iskolás gyermekeket. F. hó 11-ikén tartatott az iskolaszéki ülés, melynek élén **Vidovich** György ezimzetes kanonok s egyházi elnök, a gondnok és iskolaszéki tagokkal egyetértve gondoskodtak az iskolás gyermekek megörvendeztetése fölött. Ez alkalommal 52 frt 10 krajczárnyi összeget irányoztak elől, hogy a karácsony szent ünnepet nemcsak anyagilag, de erkölcsileg is ennél ünnepeltebbé s lélekemelőbbé tegyék. Bár minden szegényebb sorsu iskolás gyermekek várhatnák ily örömré a karácsonyi szent ünnepet.

* **Kitüntetés az Erzsébetrenddel.** Ő fel-sége **Kornis** Mária grófné hajnácskeői **Vécsey** bárónő csillagkeresztes hölgyet az Erzsébet rend első osztályával tüntette ki.

* **Elnökváltozás a Népkörben.** Ugy értesülünk, hogy dr. **Moskovits** József, a várad-velencei Népkör agilis elnöke otthagyni szándékozik eddigi állását s hogy lemondását már a legközelebbi választmányi ülés elé terjeszti. A derék társas egyetire súlyos veszteséget képez e lemondás, a távozó elnök mindenkor fiatalos buzgalommal, áldozatkész munkakedvvel törekedett az egyet anyagi ügyeit fellendíteni és a Népkört felvirágoztatni. A lemondást az is komplikálja, hogy az elnökkel az egyet al-elnöke és pénztárnoka is távozni szándékoznak helyükről s így csaknem az egész tisztikart ujjá kell alakítani.

* **Lucza napja.** Hres nap széles e hazában, mint minden babonás bolondság napja. Csak el-sorolni is nehéz volna azt a sok, kevésszer kedélyes, rendesen ostoba babonát, melylyel visszaélnék ezen a napon. Gondolom, talán maga a martyrium sem volt fájdalmasabb e szent nőnek, mint a nevével oly általánosan üzött babonás visszaélés. Szent nő volt sz. Luczia, ki életét adta oda azért a hitért, melyet megsértének azok, kik ünnep napját babonáskodásra használják.

* **Kinevezés.** **Máthé** László nagyvárad-i tb. számtiszt Debreczen városához számgyakornokká neveztetett ki.

* **A törvényszéki palota átvétele.** A nagyvárad-i kir. törvényszék új palotáját még nem vette át az igazságügyi kormány, hanem most folyik az átvétel nagy munkája. Értesülésünk szerint az építési összegből különféle levonásokat fognak eszközölni. Már is mintegy 10,000 frt ilyen összeget vettek leszámításba.

* **Új ügyvéd.** Dr. **Gyöngyössy** István, ki a jogi szigorlatait a nyáron végezte, az ügyvédi vizsgát a napokban tette le, a fővárosi vizsgáló bizottság előtt, jeles eredménnyel.

* **Gondatlanság áldozata.** **Atyim** Juon agrusi gazdaember 8 éves **Maricza** nevű le-

ánya míg szülei a másik szobában foglalkozkodtak, a konyhában egyet-mást surolgatni kezdett. Majd egy nagy fazék forróvizet emeltek le erőltlen kezei a tűzhelyről, a mely azonban kiesusztott kezéből s a forró víz a bölcsebre borult, melyben a kis 4 hónapos **Anyicza** nevű testvére feküdt s a kis gyermek az így kapott égési sebek következtében 2 nap mulva meghalt.

* **Összeégett leány.** Folyó hó 9-én reggel 5 órakor B. S., egy szalontai jómódu ember leánya lámpát akart gyújtani. Észrevette azonban, hogy a petróleum a lámpából kifogyott. Gyertyát gyújtott tehát s a lámpát petróleummal meg akarta tölteni. A kőolaj azonban a gyertyához közel érvén, fellobbant s a szerencsétlen leány karját, mellét és arczat összeégette. — A tűzhaláltól B. S.-t atyja mentette meg, ki pokróczot dobott a leányra.

* **Kiderült család.** Megirtuk vasárnapi számunkban azt a csalást, amelyet **Ogyupán** Péter ellen követtek el, akinek igen furfangos módon elrabolták 130 frtját, a rendőrség megállapította, hogy a tettesek **Rubin** Mózes és **Neihaus** Károly ismeretes családok, akik közül **Neihaus** már el is fogták, **Rubin** azonban megszökött s idáig nem sikerült kézre keríteni. A rendőrség minden intézkedést megtett, hogy **Rubint** kézre kerítse.

A Szigligeti Társaság felolvasója.

Elegáns női hallgatósággal telt meg a jogakadémia díszterme a Szigligeti Társaság felolvasóján, a felolvasó asztal körül pedig ott láttuk a társaság nagyszámú férfi tagjait **Rádl** Ödön elnökkel élőkön s irodalmi színvonalon álló dolgozatokat volt alkalma hallani a nagy számban megjelent közönségnek.

Elsőnek dr. **Grósz** Menyhért lépett az előadói emelvényre s »Ethikai törekvések« czimen egy értekezletet olvasott fel, melyben bizonyítja, hogy az ethika terén is törvények uralkodnak, mint a fizika terén. Foglalkozik továbbá az ethika terén egy aktuális intézménnyel, az ethikai szövetséggel, mely nyugat világvárosában már nagy elterjedésnek örvend. Célja e szövetségnek oly preventív intézkedések megvalósítása, melyek az emberi erkölcsöket megóvják a romlástól. Az értekezés tárgya ugyan nem szakmája a felolvasónak, de mindazonáltal kellőleg megbirkózott ezen szocziálpolitika kérdéssel is.

Sas Ede a társaság rendes tagja »Csipkerózsa« czimen egy kedves hangon megirt románczot olvasott fel. Egy tizenhat éves leány rózsás álmának rombadőlését írja le kacagató modorban s végül tört reményein így kesereg Csipke rózsá:

»Isten veled, szívemnek álma!
Te búbajos, te csillogó!
Isten veled, sivar valóra
Ébred föl im' az álmodó
Ó reményeim büszke vára,
Mi szörnnyen összeroskadál!
Mi lett a tündérpalatából?
Egy grájzleráj, egy grájzleráj.

És Csipkerózsa elrebegte
A boldogító, halk **igent**,
S álmai fényes ligetéből
Legott a szatócs boltba ment.
S örvendett, hogy szolid az üzlet,
Van abban kávé, tea, rum . . .
Igy járnak ma a Csipkerózsa
Ó mélyen tisztelt publikum,
Ó mélyen tisztelt publikum!

A közönség tapsviharral honorálta a szerzőt. A felolvasás utolsó pontja volt **Albisy** Katalin »**A kökényesi molnármester**« czimű rajza.

Albisy Katalin irói egyéniségét a fővárosi lapokban megjelent novelláiból ismerjük s az ezen alkalommal felolvasott rajza ismét egy adatot szolgáltatott a róla megalkotott véleményhez. Eredeti egyéniség! a magyar népet erős ismeret jellemzi minden dolgozatát. Ehhez is rejlik fősajátsága. A népies hang nem tulozott, mely hibába pedig igen sok népies elbeszélőnk esik a M. T. A. felügyelete alatt kibocsátott »Jó könyvek« czimű a népnek,

szánt apró elbeszélések sem véve ki ez alól s a népies szint nem a cifra káromkodásokban keresi, mint ez már megszokott dolog, hanem a gondolkodásban.

Innen van, hogy felolvasása nagy tetszéssel találkozott s közben a tetszés nyilvánítás hangosan tört elő a közönség sorában, mintha csak mondta volna:

— Ugy van! Csakugyan ilyen a magyar népelet s nép-gondolkodás.

Ezt a verizmust el is várhatjuk különben *Albisy* Katalintól, aki hivatásánál fogva a nép közt él.

A kökényesi molnármester szomorú történetet, a kökényesi malom Don Juan-ának tragédiája, aki egy fehér arcú úri kisasszonyba szeretett bele, a társadalmi korlát azonban, mely a két szerelmezt elkülöníti egymástól, a fehér arcú kisasszonyt boldogtalanná teszi egész életére, a kökényesi Don Juan-t pedig öngyilkossá. A tárgy kidolgozása azonban kissé gyakorlatlan kézre vult az apróbb botlások a hatást nem igen emelik.

A közönség tüntetőleg tapsolta a felolvasónót.

A kabzsiság áldozata.

— Elfogott gyilkos. —

A véletlenségeknek összetalálkozása tegnap egy gyilkost adott az igazságszolgáltatás kezébe: egy gyilkost, aki az ellene felmerült vádak miatt már hat hétig le is volt tartóztatva, azonban szabadon bocsájtották, mert nem volt ellene bizonyíték.

Most ő maga szolgáltatta a »corpus delicti« a rendőrség kezébe egy pár csizmának az eladása által, amelyet áldozatának a lábáról huzott le.

Hat hétig tagadott konokul a vizsgálóbíró előtt, erre volt elég ereje, azonban nem volt elegendő ereje arra, hogy rut szenvedélyén, a kapzsiságon uralkodjék, behozta Váradra a pár csizmát, amelyet áldozatáról huzott le eladni, mert tudta, hogy ezért pénzt kap, de kabzsisága napfényre hozta bűnösségét, pedig ha ezt nem teszi, sötét büne örökre eltemetve maradt volna a földi igazságszolgáltatás előtt.

A szenzációs ügyről, amelyet véletlenségek összetalálkozása igen érdekessé tesz, tudósítónk a következőket közli:

Október hatodikán *Kerekes* Lajos siteri lakosnak tizenéves fia eltűnt. A szülők hiába várták haza a fiut, nem jött. Este keresni kezdték az aggodó szülők a fiukat, akit, mint egyetlen gyermeküket nagyon szerették.

A szülők két napi keresés után meg is találták a fiukat élettelenül az erdőben, elásva egy fa alá. A fiu koponyája össze volt egészen zúzva s ezenfelül az egész teste telve volt sebekkel, a ruházata pedig teljesen hiányzott.

A csendőrség ebben az ügyben a nyomozást azonnal megindította s ennek folyamán egy *Dundrás* Sándor nevű siteri ember ellen terhelő adatok merültek is fel, aminek folytán *Dindrás* el is fogták s noha mindent tagadott, bekísérték Váradra az ügyészség börtönébe.

Dindrás azonban a vizsgálóbíró előtt is megmaradt a tagadásnál, a legügyesebb kérdésre is megfelelt a hat heti vallatás alatt; amíg fogva tartották, egyszer sem szólt el magát s a vizsgálat sem tudott ellene semmiféle terhelő adatot kideríteni, úgy, hogy végre is ezelőtt három héttel szabadon bocsájtották.

Dundrás ekkor haza ment s békében élt, míg a mult héten, hétfőn, 5-ikén bejött Váradra s itt a Nagypiaczon az ószerekeknek egy pár csizmát kínált megvételre.

A csizmának nem sok idő múlva vevője akadt egy *Pollák* nevű ószeresben, aki kijelentette *Dundrás*nak, hogy kész a csizmát megvenni, de csak úgy, ha olcsón adja, mire *Dundrás* így felelt:

— Nagyon olcsón adom, mert szabadulni akarok tőle, oda adom egy koronáért.

Pollák ennyiért meg is vette a pár csizmát.

Az ószeresnek azonban nagyon gyanus volt a dolog s a csizmát vizsgálni kezdte s a legnagyobb meglepetésére azon *vérvnyomokat* talált.

Míg *Pollák* a csizmát vizsgálta, egy falusi

ember jött oda, aki mikor megnézte a csizmát megösmerte, hogy ez a meggyilkolt fiú volt, akinek a csizmát ő, a siteri csizmadia készítette.

A lármára természetesen rendőr is jött a helyszínére, aki a dolgot megtudva, az esetet bejelentette a rendőrségnek.

A rendőrség részéről *Réz Bertalan* h. rendőrbiztos jelent meg a helyszínen, aki a nyomozást megindította s az esetről jegyzőkönyvet vett fel.

Csak az volt a baj, hogy nem tudták azt, hogy a csizmát kiadta el, mert az eladó időközben eltűnt, hiába keresték a vásárban, nem volt sehol.

A rendőrség ilyen körülmények között nem tehetett mást, mint hogy beidézte a meggyilkoltak a szüleit, hogy azok is tekintsék meg a csizmát.

Időközben azután megállapították azt is, hogy a csizma eladója nem volt más, mint *Dundrás*.

Tegnap a vásárra bejöttek *Kerekes* Lajos a feleségével s egyenesen a rendőrségre mentek.

A rendőrségen megmutatták a gyászba borult öregeknek a csizmát.

Megható jelenet következett erre. A két öreg sirva borult a csizmára, azt elhalmozták csókkal s könyeiktől hosszú ideig szóhoz nem tudtak jutni, később azután elmondták, hogy ez a csizma tényleg a meggyilkolté volt.

Ezzel természetesen kétségtelenül be lett igazolva a *Dundrás* bűnössége, betudják bizonyítani azt, hogy tényleg ő adta el a csizmát. Megtörtént ez is.

A vásárba jött *Dundrás* is s a nagyvásáron járkált.

Ezt sejtette a rendőrség is és *Dundrás* elfogatását elrendelte.

Egy siteri embernek az utasítása alapján azután el is fogták, éppen akkor, amidőn vásárolni kezdett.

A meglepődött ember eleinte szabadkozott, azonban látva, hogy nem menekülhet, megadta magát sorsának s egészen békésen ment a rendőrségre, ki azt híven, hogy ismét kiszabadul.

Azonban nem így történt.

Pollák ószeres, akit a rendőrségre hívtak, azonnal felismerte a csizma eladóját, aminek alapján azután letartóztatták.

Dundrás tagad, tagadja főleg azt, hogy a csizmát ő adta volna el, azonban dacára ennek, tegnap este átkísérték az ügyészséghez.

EGYESÜLETEK.

A biharmegyei és nagyváradi történelmi és régészeti egyesület választmánya hétfőn, decz. 12-én d. e. 11 órakor gyűlést tartott a vármegyeház kistermében. *Gálbory* Sámuel elnökléte mellett jelen voltak: *Bereczky* Géza pénztáros, dr. *Némethy* Gyula titkár, dr. *Karácsonyi* János és *Középe*ssy Gyula úr. Az elmúlt gyűlés jegyzőkönyvét azon megjegyzéssel hitelesítették, hogy az ügyész minél előbb intézkedjék az egyesületnek a város által használt, élvezett telkére kivetett adó leiratásáról. Elhatározták még, hogy a jövő év májusában tartandó közgyűlésre halasztják egy *Nagyváradi 1598-iki folszabadulását tárgyaló* értekezés fölolvását, bár a nevezett fontos eseménynek az idén van három évszázados fordulója. A pénztáros jelentése nem volt nagyon örvedetes, amennyiben igen sokan vannak a hátraleköso

Igazságszolgáltatás.

Revolver mint házasságközvetítő. *Stahl* Jakab budafoki parasztleány régóta szerette *Kinder* Katalint, akit nem egyszer ostromolt meg érzelmeivel. A leányzó hidegen fogadta *Stahl* szerelmi ömlengéseit s végre is elutasító választ adott a legénynek.

Tavaly nyáron *Kinder* Katalin hajnalban a mezőre ment egyedül. *Stahl* Jakab nyomon követte őt s újból könyörgött a leánynak. A mikor látta, hogy ez hajthatatlan marad, kirántotta revolverét s rálőtt *Kinder* Katalinra. A golyó csak horzsolta a leány arcát, de nagyobb bajt nem okozott.

Könnyű testi sértés miatt a pestvidéki kir. törvényszék megindította a vizsgálatot s ennek folyamán *Bucz* Lajos dr. vizsgálóbíró *Kinder* Katalint is beidézte.

A minap érkezett Budafokról az a jelentés, hogy *Kinder* Katalin az idézésnek most nem tehet eleget, mert ő — azóta *Stahl* Jakabnak hites felesége — jelenleg éppen — gyermekágyban fekszik.

A karloviezi patriárka hagyatéka. Tegnapelőtt megemlékeztünk arról a kettős perről, amelyet Dr. *Gonics* János újvidéki lapszerkesztő indított 12—12 ezer forint erejéig *Angyeli*s Germának, a néhai karloviezi patriárkának örökösei ellen és a melylyel *Retel* Jenő bíró kimerítő előadása mellett a kir. kuria felülvizsgálati tanácsa foglalkozott. Az ítéletet ma délelőtt 11 órakor hirdették ki Eszerint a felülvizsgálati tanács Dr. *Gonics* Jánost felülvizsgálati kérelmével elutasította, mert nem talált okot arra, hogy felebbezési bíróság ítéletét feloldja. A kir. Kuria Dr. *Gonics* Jánost a perköltségek viselésében is elmarasztalta.

REGÉNY-CSARNOK.

SZERESS ÖRÖKKÉ.

Irtta: *Buchanan* Róbert.

Angolból fordította: Dr. N. Gy. 15.

A leány először maga olvasta e szavakat ragyogó szemekkel, azután hangosan, Antalnak nem csekély megütközésére.

— No nézze meg az ember! — kiáltá, elszontyolodva. — Hát ez van benne? No nem hoztam volna ha ezt tudom.

— Miért nem, Antal apó? — kérde *Mabel* élénken, lapozgatva a könyvet.

— No mert az nem fiatal lányoknak való, a hollandosokról meg az ördögről olvasni. Hogy a kakas csipje meg még a ki adta is! Megmondtam neki, hogy se irok, se olvasok, de ő azt mondta, hogy versek vannak benne s leányoknak való.

— Hát hiszen az is van benne Antal apó, — felelé *Mabel*, a ki akkor már fölfedezett néhány verset az elbeszélő rész végén e címmel: »Ballada, a repülő hollandiról.«

— Hallgassa csak! — tévé hozzá s elkezdé olvasni halk, de tiszta hangon a következő verset, melyet régi angol módra nyomtatunk ide:

For ever and for evermore
His soul must range the deep,
Till woman's faith and woman's love,
Shall bring his spirit sleep.

Hajója mind örökre csak
A tengert szeldeli . . .
Míg ő hű lány szerelmiben
Nyugalmát nem leli.

Elég különös dolog, de e versek olvasása nem csak *Reilly* Antal, de *Seth* kapitányt is rendkívül kihozta sodrából!

— Elég! — sóhajtott ez utóbbi, kényelmetlenül feszengve székében, míg Antal kinyujtva kezét iparkodott visszavenni a könyvet.

— Add vissza drágám! Boszorkányhistoria ez, azt hiszem!

No de *Mabel* egyáltalán nem volt hajlandó zsákmányától megválni s végre vidám nevetéssel fölgrött vele a lépcsőn a felső szobába. Antal kedvetlenül rázta a fejét s *Seth* kapitány megint sóhajtott egyet.

— Mi a baj? — kérté *Mártha* meglehetősen elámulva.

A kapitány nem felelt, hanem részvétellel tekintett Parr Amos-ra. A tény az volt, hogy babonás félelemmel viseltetett a hírhedt hollandi hajónak neve iránt is s azt gondolta, hogy az rossz hatást fog gyakorolni a hiányzó Mary Jane-re. No aztán egyéb is forgott a fejébe, a mint azt mindjárt meg is látjuk.

— Sohase félted Mabelt — mondá Parr Amos — ez a könyv nem fog ártani neki. De kend elrontja őt, Antal! Nagyon szerelmes az a versekbe, no meg elég babonás is most már. Mindig de mindig álmodozik, egész halvány lesz bele. Kössenek fel, ha már is be nem zárkózott s nem falja azt a rongy históriát.

Antal éppen felelni akart, mikor hirtelen mind Sehre tekintettek. Mintha guta ütötte volna, úgy vonaglott székében, csudálatosan nyöszörögve, mintha nagy belső küzdelem volna. Végre föllépett s megszólította a társaságot.

— Pajtások, ide hallgassatok! — mondá nehéz lélegzettel.

Bámulva néztek rá.

— Talán nem is kellene mondanom; — folytatá — de a nyelvemre jött. A múlt éjjel láttam valamit odakünn.

Szörös kezével a tenger felé mutatott.

— Hát mit látott kend? — kérdé Amos mosolyogva s vonagatva vállát.

— Magát a repülő hollandit, a milyen igaz, hogy hajós vagyok. A kormányánál álltam, czimborák, egyszerre csak látom őt teljes vitorlával tartani felénk, míg a mi hajónk oldalt feküdt, úgy hogy azt hittem elveszünk. De ez egyszer mégis partot értünk, baj nélkül.

Antal egy nyújtott fütttyentést hallatott, Mártha kissé szomorúan nézett maga elé. De Parr Jack nevetett, Amos Parr pedig csillogó szemekkel veregette meg a nagyember vállát s így szólt:

— Ugyan menjen már kapitány, a matrózoknak beszélje el ezt!

A kapitány azonban annyira el volt merülve gondolataiba, hogy tudomást se vett a kételyekről.

— Pajtások, — folytatá, — nekem már megfuladt embernek kellene lennem és mégis itt vagyok: a min legjobban megütözttem, az az, hogy ennek a hajónak már Cape Horn-nál kellene lenni és mégis a csatornában van, harmincz mértföldnyire a hollandi parttól.

— Matróz-képződés, — mondá — vagy valami más hajó!

Ekkor már Seth kapitány viharverte szemét felé fordította s végigmérve őt tetőtől talpig, így szólt ünnepélyesen:

— Ilyen hajó nem vitorlázik a tengeren csak egy, azt pedig nem élő ember kormányozza!

Reilly Antal semmit se szólt, el volt foglalva saját gondolataival. Borulat szállott a társaságra, a mely akkor se oszlott el teljesen, mikor Antal meg a kapitány elbúcsúztak éjszakára.

(Folyt. köv.)

Közönség köre.*

NYILT LEVÉL

Ullmann Izidor úrhoz!

Figyelemmel kísérem a már néhány hónappal ezelőtt felpattant 68,000 frtos regalebér leengedés ügyét, ez azonban szerintem még máig sem lett kellőleg megvilágítva. Mindég vártam azt, hogy Ön, aki közvetlenül érdekelve van, majd fel fog szólalni, s az ügyet megvilágítva, sajnós, mindezt máig sem tette!

Távol áll tőlem, hogy becsületben megöszült, volt polgármesterünket gyanusitanám, mert megvagyok győződve arról, hogy ő jóhiszeműleg cselekedett akkor, amidőn Önnek egyszeri kérelmére a leengedést megadta. Tette ő ezt azért, hogy Ön bennünket, kimérőket ne zaklasson, s velünk méltányosan bánjon el! Sajnos, hogy Ön nem felelt meg ennek mindenképpen, Ön jónak látta a kezelésnek már II-ik évében az Önnek fizetett bért jóval *felemelni!* Miért tette ezt Ön uram? Hiszen ez éppen ellentétben van a 68,000 frt leengedéssel!

* E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a Szerk.

Ez, uram, nem volt szép eljárás Öntől! Nem marad más hátra, mint ez uton felkérni Önt, fizesse vissza nekünk, kimérőknek, azt az összeget, a melyet Ön rajtunk már a második évtől kezdve tul fizettetett.

Egy esetben hajlandó vagyok ettől eltérni és ez az, hogy *fizesse vissza* Ön azt a bizonyos 68 ezer forintot a város kasszájába, a melynek arra most ugyis égető szüksége van, s ez esetben nem kérek Öntől kárpótlást, s azt hiszem, hogy velem együtt még igen sokan, akiknek Ön jónak látta csupa nagylelkűségből a regále bért *felemelni!*

Mertz Nándor.

TAVIRATOK.

A király karácsonya.

Bécs, decz. 12. (Saját tud. távirata.) Itteni mérvadó körökben semmit sem tudnak Ó Felségének állítólag tervbe vett Budapestre utazásáról. Ó Felséges a karácsonyi ünnepet Wallseeben *Mária Valéria* főhercegnő családja körében fogja tölteni és eddig aligha fog Bécsből távozni.

Bécs, decz. 12. (Saját tud. távirata.) Bevégzett dolog, hogy a király nem fog menni Budapestre.

Metropolita választás.

Nagyszében, decz. 10. (Saj. tud. t.) A Telegraful Roman görög keleti metropolita konzisztoriumnak egy körlevelét közli, amely, minthogy a megüresedett metropolita szék betöltésére nézve minden előkészület megtörtént, a statumok értelmében e hó 18-ára, szerdára, a rendkívüli kongresszus tagjait előértekezletre, 29-ére pedig a kongresszust magát hívja össze.

Polónyi beszámolója.

Budapest, decz. 12. (Saj. tud. táv.) Polónyi Géza orsz. gy. képviselő szerdán Hajdu-Szolnokra megy, hogy ott választói előtt megtartsa beszámolóját.

Egy osztrák képviselő ünneplése.

Bécs, decz. 12. Proskowetz lovag reichsrath-képviselő 80-ik születésnapja alkalmából temérdek táviratot és levelet kapott. Az iparos-kör, a Duna-egyesület, az olmtüzi kereskedelmi és iparkamara és a cukorgyárosok központi egyesülete küldöttségileg üdvözölték. Az alkotmányos nagybirtokosok pártköre igen hizelgő hangon írt gratulációt küldött az ünneplőnek, akinek Jenő főherceg is gratulált. (Magy. Táv. Ir.)

Kardpárba j.

Fehértemplom, decz. 12. (Saját tud. táv.) *Schneider* százados és Groschmann ezredorvos ma súlyos kimenetelű kardpárba jót vívtak. Az első heves összecsapásnál *Schneider* százados súlyos sebet kapott.

Földrengés.

Zára, decz. 12. (Saját tudós. táv.) Kisebb hatású földrengés vonult végig a város területén, mely pár ház falait megreszkettette.

Dreyfus Párisban (?)

Páris, decz. 12. A Havas-ügynökség teljes föntartással közöl egy ellenőrizhetetlen hírt, amely szerint Dreyfus holnap reggel a Mont-Parnasse-pályaudvarra érkezik. A nevezett ügynökség azokra a széleskörű intézkedésekre vezeti vissza

ezt a híresztelést, amelyeket a rendőrség ezen a pályaudvaron tett, továbbá Dérouléde-nek elvtársaihoz intézett arra a fölszólításra, hogy ott nagy számmal gyülekezzenek össze. A rendőrfőnökség azonban intézkedései okául azt hozza föl, hogy Dérouléde ellenfelei a Mont-Parnasse pályaudvar mellett lévő Place de Rennesre gyűlést hívtak össze és esetleg tüntetni fognak. (Magy. Táv. Ir.)

Páris, decz. 12. A »Siécle« szerint Dupuy miniszterelnök két képviselő előtt kijelentette, hogyha a semmitőszék vallo-másra fogja felszólítani, meg fogja erősíteni, hogy soha sem hallotta Lebrun-Ranaulttól, hogy Dreyfus beismerő vallo-mást tett volna.

A »Lanterne« szerint Labori ügyvéd tegnap a Cherhe Midiben hosszasan értekezett Picquart ezredessel, Labori este azt mondta, hogy semmi sem enged arra következtetni, hogy Picquart ezredest holnap szabadlábra helyezik. (Magy. Táv. Ir.)

Páris, decz. 12. (Saját tud. táv.) Minthogy a hazafias liga tüntetéseket tart, több helyen néhány ezer főnyi nemzetőrséget és rendőri csapatot állítanak fel. A pályaudvarokat rendőrség szállta meg.

KÖZGAZDASÁG.

Az országos ipartanács. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter kinevezte az országos ipartanács tagjává: *Bedő* Albert nyug. államtitkár orsz. képviselőt; *Brázay* Kálmán orsz. képviselőt; *Cserháty* Jenő gépgyári igazgatót; *Deutsch* Antal hírlapíró, a »Pester Lloyd« közgazdasági rovatának vezetőjét; *Lukács* Béla v. b. t. tan. kormánybiztos; *Lázár* L. Pál műegyetemi tanárt; dr. *Mattekovich* Sándor v. b. t. tan., nyug. államtitkárt; *Szell* Kálmán v. b. t. tan. orsz. képviselőt; dr. *Wekerle* Sándor v. b. t. tan., a közigazgatási bíróság elnökét; *Wiesz* Berthold orsz. képviselőt; *Wolfner* Tivadar orsz. képviselőt és gróf *Zichy* Jenő v. b. t. tan., orsz. képviselőt.

Reich Jenő s Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Határidők.

Budapest, december 12.	
Buza márcziusra	9.64
Buza októberre	—
Uj tengeri	4.86
Tengeri augusztusra	—
Rozs őszre	8.22
Zab őszre	5.90

Értéktőzsde.

B u d a p e s t, december 12.

Az irányzat nyugodt.	
Osztrák hitel	359.40
Magyar hitel	389.80
Államvasut	364.20
Salgótarjáni	600.—
Wagon-kölcsön	287.25
Villamos vasut	219.—
Magyar leszámítoló	353.25
Iparbank	104.25
Budapest közuti	866.50
Kereskedelmi	1011.50
Déli vasut	78.—
Rimamurányi	285.75
Magyar jelzálog	602.—

B é c s, december 12.

Az irányzat szilárd.

Osztr. hitel	351.75
Magyar hitel	380.75
Államvasut	351.75
Birodalmi márka	58.97

Hivatalos árfolyamok

budapesti áru- és értéktőzsdén 1898. december 12-én.	
Magyar aranyjárdék 4%	119.75
Magyar koronajárdék	97.50
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	119.50
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	100.—

Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	120.—
Magyar földterhermentési kötvény 4%	96.—
Italmérségi jog megváltási kötvény	100.25
Horvát-szlavón földterhermentési kötvény	97.—
Magyar nyereség-sorsjegy-kölcson	159.—
Tiszabályozási és szegedi sorsjegyek kölcson	138.50
Oszták járadék papírban	101.—
Oszták járadék ezüstben	101.—
Oszták korona járadék	120.—
Oszták járadék aranyban	101.25
1860. Oszták államsorsjegyek	140.—
Oszták magyar bankrészvény	915.—
Magyar hitelbankrészvény	389.50
Oszták hitelintézeti részvény	359.50
Oszták-magyar államvasuti részvény	367.75
20 frankos arany (Napoleon'or)	956.—
Német birodalmi márka	59.—
London vista	120.65
Párisi vista	47.70
20 márkás arany	1180

SZERKESZTOI POSTA.

B. J. Háromcsillag. Versében oly kevés az eredetiség, oly gyarló a külalakja, hogy azt, fájdalom nem közölhetjük.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Erődi H. cukrászata

Nagyvárad, Fő-utca

elvéllal és pontosan teljesít egy helybeli, mint **vidéki** mindenféle szakmájába vágó megrendeléseket **mérsékelt** árak mellett.

Vidéki küldemények gondos csomagolás és pontos szétküldés következtében, rendes időben és sértetlen állapotban érkeznek.

Ugyanott karácsonyfa díszítési cikkek, hbcukorkákat, díszes bonboniereket, friss sütemény, teakenyér és piskóta kapható.

Zene!!! Ujdonság!!! ! TROMBITA szájharmonika !

(Legújabb nagyszerű találmány!)

A pompásan összeállított harsónacső által a **hang meglepő végtelenül tiszta és hatásos!!** minden eddigi találmányt messze fölülmul. Ezen ujdonság **nagy öröme** szolgál minden **harmonika-játékosnak.** Kitűnő finomságú hangok, kettősöngye, tartósság. — Ezen pompás

hangszer mellett küldök még egy **uj iskolát is,** mely után **mindenki azonnal** a legkedveltebb táncdarabokat, indulókat és dalokat játszhatja. — A hosszú **téli esték** legkedvesebb **időtöltése!** — Mint **legszebb karácsonyi ajándék** is kiválóan **ajánlható.** Ára iskolával, csomagolás és portóval együtt **csak 2 frt 85 kr.** Elküldés és pénz előleges beküldése, vagy utánvétel ellenében. A tisztelt megrendelőktől **pontos czim** kérétek.

EISENSCHMIDT OSKÁR
hangszer-üzlete,

Prága, Goldschmiedgasse 4.

Zongora-gyár Budapest.

Fiók-üzlet:
Arad.
Győr.
Kolozsvár.

Thék Endre

Fiók-üzlet:
Szeged.
Temesvár.
Kassa.

BUDAPEST és NAGYVÁRAD
Üllői-út 66. sz. Fő-utca, Széchenyi-szálloda.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy **nagyvárad** fiók-raktáram vezetését

Womácska József

tanár urra bízom. — Raktáron mindig nagy választék áll a t. j. közönség rendelkezésére

zongora-gyártmányaimból.

Gyártott **zongoráim** nemcsak bel- hanem külföldön is a legnagyobb keresletnek örvendenek, minőségükért szavatolok.

A n. é. közönség látogatását kérve zongora-termembe, maradok

Képes árjegyzékkel kívánatra **szolgálunk.**

kiváló tisztelettel

THÉK ENDRE.

Zongora-gyár Budapest.

Huzás visszavonhatlanul

1899. január 4-én.

Sorsjegyeket ajánl:

a Budapesti Ujságírók Egyesületének sorsjáték-kezelősege
IV., Kossuth Lajos-utca 1. sz.

Polgári takarékpénztár r. t.
Nagyvárad.

DIÓSSY ÖDÖN,
főelárusító,
NAGYVÁRAD.

„TISZANTUL” kiadóhivatala.

Legolcsóbb és legcélszerűbb
karácsonyi ajándék
egy

Ujságírók-Sorsjegye

melyelyel
1 korona
árért

egy
100.000 koronás
és öt 20.000 stb. koronás nyereményt lehet nyerni.

Az összes nyereményeket a kezelőség 20%
levonással kívánatra készpénzben vissza-
váltja. Minden sorsjegy utánfizetés nélkül
mind a 6 húzáson játszik. * * * * *

Huzás visszavonhatlanul

1899. január 4-én.

Sorsjegyeket ajánl:

a Budapesti Ujságírók Egyesületének sorsjáték-kezelősege
IV., Kossuth Lajos-utca 1. sz.

Polgári takarékpénztár r. t.
Nagyvárad.

DIÓSSY ÖDÖN,
főelárusító,
NAGYVÁRAD.

„TISZANTUL” kiadóhivatala.